

Υπόθεση C-248/22

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

8 Απριλίου 2022

Αιτούν δικαστήριο:

High Court (Ιρλανδία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

1 Μαρτίου 2022

Προσφεύγοντες:

Z.K.

M.S.

Καθής:

The Minister for Justice and Equality

[παραλειπόμενα]

[Ονομασία της υπόθεσης, επικεφαλίδα, αιτήματα]

[παραλειπόμενα] [Δικονομικές διατάξεις, συμπεριλαμβανομένης της αναστολής της διαδικασίας και της προδικαστικής παραπομπής στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης]

[παραλειπόμενα] [Επίσημη επικεφαλίδα]

ΑΠΟΦΑΣΗ του High Court of Ireland (ανώτερου δικαστηρίου, Ιρλανδία), της 1ης Μαρτίου 2022, περί υποβολής αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 267 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

[παραλειπόμενα] [διεύθυνση]

ΤΑ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

- 1 Το High Court of Ireland [παραλειπόμενα] ζητεί από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Δικαστήριο) να εξετάσει το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα σύμφωνα με το άρθρο 267 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ):

Απαγορεύει η οδηγία 2004/38/EK [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου], της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ (ΕΕ 2004, L 158, σ. 77),] την ταυτόχρονη αναγνώριση παράγωγων δικαιωμάτων διαμονής τόσο στον/στην εν διαστάσει σύζυγο πολίτη της [Ευρωπαϊκής] Ένωσης που ασκεί νόμιμα το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας ως εργαζόμενος/εργαζόμενη δυνάμει της οδηγίας αυτής όσο και στον/στην σύντροφο με τον/την οποίο/οποία ο εν λόγω πολίτης διατηρεί, de facto, σταθερή σχέση;

ΟΙ ΔΙΑΔΙΚΟΙ

- 2 Οι διάδικοι ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου [παραλειπόμενα] ήταν οι [ZK και MS, προσφεύγοντες, και η Minister for Justice and Equality (Υπουργός Δικαιοσύνης και Ισότητας), καθής] [ονόματα και διευθύνσεις των εκπροσώπων των διαδίκων παρατίθενται σε πίνακα] [παραλειπόμενα]

ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

- 3 Ο ZK είναι Κροάτης υπήκοος που εργάζεται και διαμένει στην Ιρλανδία από τον Αύγουστο του 2015, ασκώντας το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας δυνάμει της οδηγίας 2004/38/EK του Συμβουλίου (στο εξής: οδηγία για τα δικαιώματα των πολιτών), η οποία μεταφέρθηκε στην ιρλανδική έννομη τάξη με την European Communities (Free Movement of Persons) Regulations 2015 (S.I. 548/2015) [κανονιστική απόφαση του 2015 σχετικά με τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες (ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων) (στο εξής: κανονιστική απόφαση του 2015)].
- 4 Στις 24 Ιουνίου 2016, ο ZK συνήψε γάμο με την DLS, υπήκοο Βραζιλίας, στο Μπέλφαστ της Βόρειας Ιρλανδίας. Στις 9 Απριλίου 2017 χορηγήθηκε στην DLS δελτίο διαμονής πενταετούς διάρκειας λόγω του γάμου της με τον ZK, σύμφωνα με την οδηγία για τα δικαιώματα των πολιτών και την πράξη μεταφοράς της στο ιρλανδικό δίκαιο, ήτοι την κανονιστική απόφαση του 2015. Τα εν λόγω πρόσωπα διέκοψαν τη συμβίωσή τους τον Μάιο του 2017.
- 5 Ο πρώτος προσφεύγων [ZK] ισχυρίστηκε ότι έκτοτε δεν μπόρεσε να προχωρήσει το θέμα του προτεινόμενου διαζυγίου με την DLS και ότι δεν έχει πλέον

επικοινωνία μαζί της. Κατά συνέπεια, ο πρώτος προσφεύγων και η DLS παραμένουν έγγαμοι και η DLS εξακολουθεί να διαμένει στην Ιρλανδία ως σύζυγος πολίτη της Ένωσης δυνάμει της οδηγίας του 2004 και της κανονιστικής απόφασης του 2015.

- 6 Η MS, υπήκοος Κολομβίας, εισήλθε στην Ιρλανδία τον Μάιο ή περί τον Μάιο του 2017, για να παρακολουθήσει πρόγραμμα σπουδών δυνάμει θεώρησης εισόδου τύπου 2. Ο ZK και η MS διατηρούν σχέση από τον Αύγουστο του 2017 και συγκατοικούν από τον Δεκέμβριο του 2017.
- 7 Στις 29 Μαΐου 2019, η MS υπέβαλε στις ιρλανδικές αρχές αίτηση χορήγησης δελτίου διαμονής ως σύντροφος του ZK και πρόσωπο που εξομοιώνεται προς μέλος της οικογένειας δυνάμει της κανονιστικής απόφασης του 2015.
- 8 Στις 6 Ιουνίου 2019, η αίτηση αυτή απορρίφθηκε από την καθής, με την αιτιολογία ότι η DLS εξακολουθούσε να διαμένει στην επικράτεια βάσει του δελτίου διαμονής που της είχε χορηγηθεί ως συζύγου του ZK. Η απόφαση ανέφερε ότι η κανονιστική απόφαση του 2015 και η οδηγία για τα δικαιώματα των πολιτών δεν επιτρέπουν την ταυτόχρονη αναγνώριση παράγωγων δικαιωμάτων τόσο στον/στην σύζυγο όσο και στον/στην σύντροφο, σε περίπτωση που ο/η σύζυγος του πολίτη της Ένωσης εξακολουθεί να απολαύει παράγωγου δικαιώματος διαμονής στην Ιρλανδία ως αναγνωρισμένο μέλος [της οικογένειάς του].
- 9 Στις 24 Ιουνίου 2019, η MS ζήτησε την επανεξέταση της απόφασης της 6ης Ιουνίου 2019.
- 10 Στις 15 Ιανουαρίου 2020, η αίτηση επανεξέτασης απορρίφθηκε με την ίδια αιτιολογία όπως και η αρχική απόρριψη της αίτησης, ήτοι με την αιτιολογία ότι η κανονιστική απόφαση του 2015 δεν επιτρέπει την ταυτόχρονη αναγνώριση παράγωγων δικαιωμάτων τόσο στον/στην σύζυγο όσο και στον/στην σύντροφο, συμπεριλαμβανομένου του/της de facto συντρόφου.
- 11 Στις 25 Ιουνίου 2020, ο ZK και η MS άσκησαν στην Ιρλανδία την προσφυγή της κύριας δίκης με αίτημα την ακύρωση της απόφασης επί της αίτησης επανεξέτασης της 15ης Ιανουαρίου 2020, ισχυριζόμενοι ότι η απόρριψη αυτή συνιστούσε παράβαση του άρθρου 5 της κανονιστικής απόφασης του 2015 ή/και του άρθρου 2, σημείο 2, στοιχείο δ', του άρθρου 3, παράγραφος 2, του άρθρου 15, του άρθρου 30 και του άρθρου 31 της οδηγίας για τα δικαιώματα των πολιτών.

ΟΙ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Η νομοθεσία της Ένωσης

- 12 Το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας για τα δικαιώματα των πολιτών αποτελεί τη βασική διάταξη του δικαίου της Ένωσης την οποία καλείται να ερμηνεύσει το Δικαστήριο. Οι διάδικοι επικαλέστηκαν κατά περίπτωση ιδίως

τις αιτιολογικές σκέψεις 5 και 6 για να στηρίζουν τις διαφορετικές ερμηνείες τους της οδηγίας.

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Η κανονιστική απόφαση του 2015 τέθηκε σε ισχύ στην Ιρλανδία την 1η Φεβρουαρίου 2016 και θεσπίστηκε με σκοπό την περαιτέρω εφαρμογή της οδηγίας 2004/38/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004. Το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο b, της κανονιστικής απόφασης του 2015 αντιστοιχεί στις διατάξεις του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας για τα δικαιώματα των πολιτών.

ΣΚΕΠΤΙΚΟ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ

Οι ισχυρισμοί των προσφευγόντων

- 13 Οι προσφεύγοντες προβάλλουν ότι η οδηγία για τα δικαιώματα των πολιτών δεν περιέχει οποιαδήποτε διάταξη που να απαγορεύει τη χορήγηση δελτίου διαμονής στον/στην σύντροφο πολίτη της Ένωσης με τον/την οποίο/οποία ο τελευταίος διατηρεί σταθερή σχέση, δεόντως αποδεδειγμένη, στην περίπτωση που ο/η εν διαστάσει σύζυγος του εν λόγω πολίτη της Ένωσης διαθέτει επίσης δελτίο διαμονής δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 2, σημείο 2, της οδηγίας.
- 14 Οι προσφεύγοντες επισημαίνουν ότι στην απόφαση Secretary of State for the Home Department κατά Rahman κ.λπ. (Υπόθεση C-83/11) EU:C:2012:519, σκέψη 20, το Δικαστήριο έκρινε ότι ο σκοπός του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο β', συνίσταται στο «να διατηρηθεί η ενότητα της οικογένειας με ευρύτερη έννοια», μέσω της διευκόλυνσεως της εισόδου και της διαμονής των προσώπων τα οποία δεν περιλαμβάνονται μεν στον ορισμό του «μέλο[υ]ς της οικογένειας» πολίτη της Ένωσης κατά το άρθρο 2, σημείο 2, της οδηγίας αυτής, πλην όμως διατηρούν στενούς και σταθερούς οικογενειακούς δεσμούς με πολίτη της Ένωσης λόγω συγκεκριμένων πραγματικών συνθηκών, όπως η οικονομική εξάρτηση, η διαβίωση υπό την ίδια στέγη ή σοβαροί λόγοι υγείας.
- 15 Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν επίσης ότι, στη σκέψη 22 της ίδιας απόφασης, το Δικαστήριο έκρινε ότι, προκειμένου να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που υπέχουν από το άρθρο 3, παράγραφος 2, τα κράτη μέλη οφείλουν να προβλέπουν τη δυνατότητα εκδόσεως αποφάσεως επί του αιτήματος των διαλαμβανόμενων στην παράγραφο 2, πρώτο εδάφιο, του ίδιου άρθρου προσώπων, η οποία να βασίζεται σε ενδελεχή εξέταση της προσωπικής τους καταστάσεως και, σε περίπτωση απορρίψεως του αιτήματος, να είναι αιτιολογημένη.

«22. Προκειμένου να εκπληρώνουν την υποχρέωση αυτή, τα κράτη μέλη οφείλουν, κατά το άρθρο 3, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2004/38, να προβλέπουν τη δυνατότητα εκδόσεως αποφάσεως επί του αιτήματος των διαλαμβανόμενων στην παράγραφο 2, πρώτο εδάφιο, του ίδιου άρθρου προσώπων, η οποία να βασίζεται σε ενδελεχή εξέταση της

προσωπικής τους καταστάσεως και, σε περίπτωση απορρίψεως του αιτήματος, να είναι αιτιολογημένη.

23. Όπως προκύπτει από την έκτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2004/38, στο πλαίσιο της εξέτασεως της προσωπικής καταστάσεως του αιτούντος, η αρμόδια αρχή οφείλει να λαμβάνει υπόψη διάφορες παραμέτρους που να ασκούν επιρροή αναλόγως της περιπτώσεως, όπως τον βαθμό οικονομικής ή για πρακτικούς λόγους εξαρτήσεως και τον βαθμό συγγένειας μεταξύ του μέλους της οικογένειας και του πολίτη της Ένωσης τον οποίο το μέλος αυτό επιθυμεί να συνοδεύσει ή με τον οποίο επιθυμεί να εγκατασταθεί.

24. Λαμβανομένης υπόψη τόσο της ελλείψεως ακριβέστερων κανόνων στην οδηγία 2004/38 όσο και της χρήσεως των όρων “σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία του” στο άρθρο 3, παράγραφος 2, αυτής, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι κάθε κράτος μέλος διαθέτει ευρεία διακριτική ευχέρεια ως προς τον καθορισμό των παραμέτρων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη. Με αυτά τα δεδομένα, το κράτος μέλος υποδοχής οφείλει να μεριμνά ώστε η νομοθεσία του, αφενός, να περιλαμβάνει κριτήρια που να συνάδουν τόσο με τη συνήθη έννοια του όρου “διευκολύνει” όσο και με τους όρους του άρθρου 3, παράγραφος 2, που προσδιορίζουν τη σχέση εξαρτήσεως, και, αφετέρου, να μην καθιστούν τη διάταξη αυτή άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας.»

- 16 Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν επίσης ότι η απόφαση Secretary of State for the Home Department κατά Rahman κ.λπ. (Υπόθεση C-83/11) EU:C:2012:519 εφαρμόστηκε στην υπόθεση Secretary of State for the Home Department κατά Banger (Υπόθεση C-89/17) EU:C:2018:570. Στις σκέψεις 38 έως 40 της εν λόγω απόφασης, το Δικαστήριο επισήμανε ότι η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους οφείλει να λαμβάνει υπόψη τις διάφορες παραμέτρους που θα μπορούσαν να ασκήσουν επιρροή σε κάθε περίπτωση, στο πλαίσιο της προβλεπόμενης στο άρθρο 3, παράγραφος 2, εξέτασης, καθώς και ότι, μολονότι τα κράτη μέλη διαθέτουν ευρεία διακριτική ευχέρεια ως προς τον καθορισμό των παραμέτρων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, ωστόσο, οφείλουν να μεριμνούν ώστε τα κριτήρια αυτά να μην καθιστούν τη διάταξη αυτή άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας.
- 17 Οι υποχρεώσεις της καθής κατά την εξέταση αίτησης υποβληθείσας από de facto σύντροφο δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 2, της οδηγίας του 2004 εξετάστηκαν από το Ιρλανδικό Supreme Court (Ανώτατο Δικαστήριο) στην απόφαση Pervaiz κατά Minister for Justice & Equality κ.λπ. [2020] IESC 27, στην οποία το Ανώτατο Δικαστήριο έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας ενισχύεται και υποστηρίζεται αν ο πολίτης της Ένωσης μπορεί να προσβλέπει στο γεγονός ότι ο/η σύντροφός του, με τον/την οποίο/οποία έχει –και ελπίζει να συνεχίσει να έχει– μακροχρόνια σταθερή σχέση, δύναται να ταξιδεύει και να διαμείνει στο κράτος μέλος υποδοχής. Η πρόβλεψη της απουσίας του εν λόγω προσώπου από τη ζωή του πολίτη της Ένωσης, ελλείψει του

υποστηρικτικού αυτού δικαιώματος, θα μπορούσε να συνιστά, από πρακτική άποψη, περιορισμό του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας και αδυναμία του νόμου να το υποστηρίξει πλήρως στην πράξη.

- 18 Οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι είναι ασυμβίβαστο με τους στόχους της οδηγίας του 2004 το να αποκλείεται *a priori* το δικαίωμα διαμονής στην επικράτεια της συντρόφου του ΖΚ με το σκεπτικό ότι η εν διαστάσει σύζυγος του τελευταίου απολαύει δικαιώματος διαμονής λόγω του γεγονότος ότι η συζυγική τους σχέση τυπικά εξακολουθεί να υφίσταται νομικώς.
- 19 Οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται επίσης ότι η διακριτική ευχέρεια που παρέχεται στα κράτη μέλη δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 2, πρέπει, λαμβανομένης υπόψη της αιτιολογικής σκέψης 31 της οδηγίας 2004/38, να ασκείται υπό το πρίσμα των διατάξεων του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης) και τηρουμένων των διατάξεων αυτών και ότι, επομένως, η εν λόγω διακριτική ευχέρεια δεν μπορεί να ασκείται κατά τρόπο αντίθετο προς τα δικαιώματα που κατοχυρώνει ο Χάρτης, μεταξύ των οποίων και το άρθρο 7 αυτού: βλ. απόφαση του Δικαστηρίου SM κατά Entry Clearance Officer, UK Visa Section (Υπόθεση C-129/18) ECLI:EU:C:2019:248.
- 20 Εν προκειμένω, στην απόφαση επί της αίτησης επανεξέτασης αναφέρεται ότι η απόρριψη της αίτησης δεν θίγει κανένα από τα δικαιώματα που απορρέουν από το άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών. Οι προσφεύγοντες προβάλλουν ότι η Υπουργός όφειλε να ασκήσει τη διακριτική της ευχέρεια βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 2, της οδηγίας για τα δικαιώματα των πολιτών κατά τρόπο που να συνάδει με τον Χάρτη και να προβεί σε εκτίμηση του κατά πόσον, βάσει του άρθρου 7 αυτού, απαιτείτο να αναγνωριστεί στην MS δικαίωμα διαμονής.
- 21 Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι, καθόσον η Υπουργός επικαλείται τον κίνδυνο απάτης που απορρέει από την ταυτόχρονη αναγνώριση δικαιωμάτων διαμονής στην προκειμένη περίπτωση, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει απερίφραστα ότι δεν επιτρέπεται επίκληση του άρθρου 35 της οδηγίας για τα δικαιώματα των πολιτών, εάν δεν υφίστανται ενδείξεις απόμεινες της ατομικής κατάστασης του δικαιούχου επί του οποίου οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται: απόφαση McCarthy κατά Secretary of State for the Home Department (Case C-202/13) EU:C:2014:345.
- 22 Επιπλέον, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι, εάν η Υπουργός υποψιάζεται ότι αιτών/αιτούσα που ισχυρίζεται ότι δεν έχει πλέον σχέση με τον/την σύζυγό του παραμένει, στην πραγματικότητα, έγγαμος, κατά τέτοιον τρόπο ώστε η χορήγηση δικαιώματος διαμονής στον/στην φερόμενο/φερόμενη σύντροφό του να συνιστά κατάχρηση δικαιώματος ή απάτη, το άρθρο 35 της οδηγίας για τα δικαιώματα των πολιτών επιτρέπει στην Υπουργό να απορρίψει την αίτηση του/της συντρόφου. Εντούτοις, για την αιτιολόγηση της απόρριψης επί τη βάσει αυτή, η Υπουργός οφείλει να προβεί σε ατομική εκτίμηση, προκειμένου να επιβεβαιώσει τούτο «βάσει συγκεκριμένων ενδείξεων απομεινών της υπό κρίση ατομικής

περιπτώσεως, οι οποίες καθιστούν δυνατό να γίνει δεκτή η ύπαρξη καταχρήσεως δικαιώματος ή απάτης» (Υπόθεση C-202/13, σκέψη 53). Στην υπό κρίση υπόθεση δεν διενεργήθηκε τέτοια εκτίμηση. Ως εκ τούτου, ελλείπει οποιασδήποτε ένδειξης ότι οι προσφεύγοντες εμπλέκονται σε απάτη ή κατάχρηση δικαιώματος, η Υπουργός δεν δύναται να επικαλεστεί τον εν λόγω γενικευμένο ισχυρισμό για να αιτιολογήσει την απόρριψη της αίτησης επανεξέτασης της δεύτερης προσφεύγουσας.

Οι ισχυρισμοί της καθής

- 23 Η καθής ισχυρίζεται ότι δεν είναι δυνατόν να υφίσταται σταθερή σχέση κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο β', καθ' ό χρόνo ο συγκεκριμένος πολίτης της Ένωσης εξακολουθεί να είναι έγγαμος (καθόσον δεν έχει εκδοθεί απόφαση διαζυγίου ή ακύρωσης του γάμου), με αποτέλεσμα η σύζυγος να αντλεί δικαιώματα εκ του γάμου από τον πολίτη της Ένωσης βάσει του άρθρου 2, σημείο 2, της οδηγίας για τα δικαιώματα των πολιτών.
- 24 Από το γράμμα και την οικονομία της οδηγίας για τα δικαιώματα των πολιτών προκύπτει ότι δεν απορρέουν ταυτόχρονα παράγωγα δικαιώματα για τον/την σύζυγο και τον/την σύντροφο πολίτη της Ένωσης. Στο άρθρο 2, [σημείο 2], στοιχείο α', αναφέρεται «ο(η)» σύζυγος, γίνεται δηλαδή χρήση του οριστικού άρθρου. Ομοίως, στο άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο β', χρησιμοποιείται ο ενικός αριθμός, «του(της)» συντρόφου με τον (την) οποίο(-α) ο πολίτης της Ένωσης έχει σταθερή σχέση, δεόντως αποδεδειγμένη.
- 25 Υποστηρίζεται ότι η οδηγία ουδέποτε προέβλεψε παράλληλη ύπαρξη γάμου και σταθερής σχέσης του πολίτη της Ένωσης.
- 26 Η οδηγία για τα δικαιώματα των πολιτών προβλέπει ρητά τις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο/η πρώην σύζυγος μπορεί να ζητήσει τη διατήρηση του δικαιώματος διαμονής δυνάμει του άρθρου 13, σε περίπτωση διαζυγίου, ακύρωσης του γάμου (ή λήξης της καταχωρισμένης συμβίωσης). Η διάταξη αυτή ρυθμίζει τη ρήξη του οικογενειακού δεσμού στο πλαίσιο του συστήματος της οδηγίας για τα δικαιώματα των πολιτών. Ειδικότερα, αναγνωρίζει την έναρξη της διαδικασίας έκδοσης διαζυγίου (ή ακύρωσης του γάμου ή λήξης της καταχωρισμένης συμβίωσης) ως το χρονικό σημείο βάσει του οποίου υπολογίζεται η διάρκεια της έγγαμης συμβίωσης. Έως την έκδοση του διαζυγίου, ή έστω έως την έναρξη της διαδικασίας έκδοσης διαζυγίου, η οδηγία για τα δικαιώματα των πολιτών δεν αναγνωρίζει, σύμφωνα με το γράμμα των διατάξεών της, την ύπαρξη δεύτερης σταθερής σχέσης.
- 27 Η οδηγία για τα δικαιώματα των πολιτών διατηρεί τη διάκριση μεταξύ του δικαιώματος εισόδου και διαμονής που παρέχεται σε στενά μέλη της οικογένειας, όπως οι σύζυγοι, και του καθήκοντος διευκόλυνσης της εισόδου και διαμονής των συντρόφων σε σταθερές σχέσεις και μιας ευρείας κατηγορίας «άλλων» μελών της οικογένειας, τα οποία μπορεί να διατηρούν πολύ μακρινή σχέση με τον πολίτη της Ένωσης. Ακόμη και αν αιτών/αιτούσα αποδεικνύει ότι έχει σταθερή σχέση με

πολίτη της Ένωσης, τούτο απλώς υποχρεώνει τα κράτη μέλη να διευκολύνουν την υποβολή της αίτησης, να προβαίνουν σε εξατομικευμένη εκτίμηση της ατομικής κατάστασης του προσώπου και να αιτιολογούν την απόφαση σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης.

- 28 Η οδηγία δεν περιέχει διατάξεις σχετικά με το πότε και υπό ποιες συνθήκες μπορεί να θεωρηθεί ότι ένας γάμος έχει διαλυθεί, ελλείψει απόφασης διαζυγίου.
- 29 Το πνεύμα, το ιστορικό θεσπίσεως, το αντικείμενο και ο σκοπός της οδηγίας επικεντρώνονται στην προώθηση και τη διατήρηση της ενότητας της οικογένειας και, δεδομένου ότι το δικαίωμα διαμονής του/της συζύγου εξακολουθεί να υφίσταται μέχρι την έκδοση απόφασης διαζυγίου, ακόμη και μετά τον χωρισμό, η χορήγηση ταυτόχρονων παράγωγων δικαιωμάτων θα υπονόμεινε, αντί να προάγει, την ενότητα της οικογένειας. Η ενδεδειγμένη οικογενειακή μονάδα, την οποία αφορά η αιτιολογική σκέψη 6 της οδηγίας, είναι αυτή του πολίτη της Ένωσης και του/της νομίμου συζύγου του, μέχρι την έκδοση απόφασης διαζυγίου ή ακύρωσης του γάμου.
- 30 Μολονότι η ταυτόχρονη αναγνώριση παράγωγων δικαιωμάτων διαμονής σε σύζυγο και μόνιμο/μόνιμη σύντροφο δεν απαγορεύεται ρητώς από την οδηγία για τα δικαιώματα των πολιτών ή την κανονιστική απόφαση του 2015, εντούτοις ούτε προβλέπεται ρητώς από αυτές. Εάν οι συντάκτες των νομοθετικών διατάξεων είχαν την πρόθεση να επιτραπεί η ταυτόχρονη συνύπαρξη παράγωγων δικαιωμάτων, θα το είχαν αναφέρει.
- 31 Η καθής επισημαίνει το σημείο 2.1.1 της ανακοίνωσης COM [2009] 313 τελικό της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατά το οποίο τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να αναγνωρίζουν τους πολυγαμικούς γάμους, οι οποίοι μπορεί να αντιβαίνουν στην ίδια έννομη τάξη τους. Ομοίως, δεν θα πρέπει να επιτρέπεται σε σύντροφο πολίτη της Ένωσης να υποβάλει αίτηση διαμονής εάν ο/η σύντροφός του είναι ήδη έγγαμος πολίτης της Ένωσης, του οποίου ο/η σύζυγος απολαύει ήδη δικαίωμα διαμονής βάσει της οδηγίας για τα δικαιώματα των πολιτών. Η ερμηνεία της οδηγίας υπό την έννοια ότι επιτρέπει σε πλείονες συζύγους ή συντρόφους, ακόμη και de facto συντρόφους, να απολαύουν παράγωγων δικαιωμάτων, θα ισοδυναμούσε με προώθηση της πολυγαμίας, έστω και αν πρόκειται για άτυπη εκδοχή της πολυγαμίας, σε αντίθεση προς τα χρηστά ήθη και τις έννομες τάξεις των επιμέρους κρατών μελών.
- 32 Κατά την καθής, η ταυτόχρονη χορήγηση δικαιωμάτων υπό τις περιστάσεις που προβάλλουν οι προσφεύγοντες θα μπορούσε να οδηγήσει σε καταχρήσεις, όπως η εμπορία ανθρώπων. Η καθής διατείνεται ότι η υποστηριζόμενη από τους προσφεύγοντες ερμηνεία των σχετικών διατάξεων της οδηγίας για τα δικαιώματα των πολιτών θα αύξανε τον κίνδυνο απάτης και καταχρήσεως δικαιώματος που δύσκολα θα μπορούσαν να εντοπιστούν από τα κράτη μέλη. Με το να επιτρέπεται σε de facto σύντροφο που φέρεται να βρίσκεται σε σταθερή σχέση με πολίτη της Ένωσης να διεκδικήσει παράγωγα δικαιώματα δυνάμει της οδηγίας, ενώ ταυτόχρονα επιτρέπεται στον/στη σύζυγο του πολίτη της Ένωσης να διεκδικήσει

ανάλογα δικαιώματα, θα [καθίστατο] αδύνατον να ανιχνευθεί [τυχόν απάτη και κατάχρηση δικαιώματος] χωρίς τα κράτη μέλη να ερευνούν την ιδιωτική ζωή των πολιτών της Ένωσης και των μελών της οικογένειάς τους. Τούτο στερείται πρακτικότητας και θα δημιουργούσε εμπόδια για τους πολίτες της Ένωσης και τα μέλη των οικογενειών τους που ασκούν πράγματι το δικαίωμά τους ελεύθερης κυκλοφορίας.

Έκθεση των λόγων που οδήγησαν το αιτούν δικαστήριο να παραπέμψει την υπόθεση στο Δικαστήριο

- 33 Από όσο μπορεί να διαπιστωθεί, το ζήτημα της παροχής ταυτόχρονων παράγωγων δικαιωμάτων σε σύζυγο και σε σύντροφο πολίτη της Ένωσης δυνάμει του άρθρου 2, σημείο 2, και του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο β', ουδέποτε έχει εξεταστεί από το Δικαστήριο ή από τα δικαστήρια οποιουδήποτε άλλου κράτους μέλους. Για τον λόγο αυτόν, το Δικαστήριο δεν θα μπορούσε να αποφανθεί ότι πρόκειται περί *acte clair*, ώστε να μην είναι αναγκαία η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως βάσει του άρθρου 267.
- 34 Υπό την έννοια της απόφασης Srl CILFIT και Lanificio di Gavardo SpA κατά Ministry of Health (Υπόθεση C-283/81, ECLI:EU:C:1982:335), η ορθή εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης δεν παρίσταται τόσο προφανής, ώστε να μην αφήνει περιθώριο για καμία εύλογη αμφιβολία ως προς τον τρόπο επιλύσεως του τεθέντος ζητήματος. Για τη συνεκτική ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, και για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης, είναι σκόπιμο και αναγκαίο να ζητηθεί η συμβολή του Δικαστηρίου, προκειμένου να προσδιοριστεί εάν η οδηγία επιτρέπει ή όχι την ταυτόχρονη αναγνώριση παράγωγων δικαιωμάτων σε σύζυγο και σε σύντροφο πολίτη της Ένωσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

[Κατάλογος παραρτημάτων]

[παραλειπόμενα]

Ημερομηνία: 2 Μαρτίου 2022

[παραλειπόμενα]

Δικαστής του High Court of Ireland (ανώτερου δικαστηρίου, Ιρλανδία)